

Guía Docente				
Datos Identificativos				2023/24
Asignatura (*)	FISIOTERAPIA ABDOMINO-PELVI-PERINEAL		Código	651G01022
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Terceiro	Obrigatoria	6
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Fisioterapia, Medicina e Ciencias Biomédicas			
Coordinación	Martinez Bustelo, Sandra	Correo electrónico	s.martinez1@udc.es	
Profesorado	Martinez Bustelo, Sandra	Correo electrónico	s.martinez1@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Adquirir os coñecementos teórico-prácticos para abordar á muller desde o punto de vista fisioterápico durante o período preparto, parto e posparto.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A1	Coñecer e comprender a morfoloxía, a fisioloxía, a patoloxía e a conduta das persoas, tanto sas como enfermas, no medio natural e social.
A2	Coñecer e comprender as ciencias, os modelos, as técnicas e os instrumentos sobre os que se fundamenta, articula e desenvolve a fisioterapia.
A3	Coñecer e comprender os métodos, procedementos e actuacións fisioterapéuticas, encamiñados tanto á terapéutica propiamente dita a aplicar na clínica para a reeducación ou recuperación funcional, como á realización de actividades dirixidas á promoción e mantemento da saúde.
A5	Valorar o estado funcional do paciente, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.
A7	Deseñar o plan de intervención de fisioterapia atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia.
A8	Executar, dirixir e coordinar o plan de intervención de fisioterapia, utilizando as ferramentas terapéuticas propias e atendendo á individualidade do usuario.
A9	Avaliar a evolución dos resultados obtidos co tratamento en relación cos obxectivos marcados.
A12	Intervir nos ámbitos de promoción, prevención, protección e recuperación da saúde.
A13	Saber traballar en equipos profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais.
B1	CB1 - Que os estudantes demostrasen posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adóitase atopar a un nivel que, aínda que se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo
B2	CB2 - Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
B3	CB3 - Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
B4	CB4 - Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
B5	CB5 - Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C6	Adquirir habilidades para a vida e hábitos, rutinas e estilos de vida saudables.

C9	Ter a capacidade de xestionar tempos e recursos: desenvolver plans, priorizar actividades, identificar as críticas, establecer prazos e cumprilos.
----	--

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
-Coñecer e comprender as fases dos procesos da xestación, parto, e puerperio.	A1 A3		
-Comprender e realizar os diferentes métodos e técnicas de Fisioterapia Obstétrica dende o período preparto, hasta a fase do puerperio inmediato e tardío	A2 A3 A8 A9 A12		
-Ter a capacidade de aplicar os coñecementos de Fisioterapia obstétrica e uroxiñecolóxica na prevención da disfunción e promoción da saúde na muller xestante.	A3 A12 A13		C3
-Diseñar e aplicar un programa de preparación ó parto, recuperación posparto desde o punto de vista musculoesquelético, da respiración e da relaxación.	A3 A7 A8 A9	B4 B5	C1 C3 C6
-Ter a capacidade de valorar o estado funcional da rexión abdomino-pelvi-perineal da paciente/usuario aplicando os métodos e procedementos manuais e instrumentais de valoración específicos desta rexión anatomofuncional.	A5 A7 A8 A9	B1 B2 B3	C9

Contidos	
Temas	Subtemas
UNIDAD TEMÁTICA 1: FUNDAMENTACIÓN DISCIPLINAR DA FISIOTERAPIA OBSTÉTRICA	TEMA 1. Marco Conceptual de la Fisioterapia Obstétrica TEMA 2. Evolución Histórica de Fisioterapia Obstétrica TEMA 3. Contextualización de la Fisioterapia Obstétrica
UNIDAD TEMÁTICA 2: INTRODUCCIÓN Á FISIOTERAPIA OBSTÉTRICA	TEMA 1: Recuerdo anatómico da pelvis feminina TEMA 2: O proceso da gestación e o desenvolvemento embrionario TEMA 3: O proceso do parto e o puerperio
UNIDAD TEMÁTICA 3: FISIOTERAPIA OBSTÉTRICA NO PERÍODO PRENATAL	TEMA 1: Introducción ao Programa de Fisioterapia Prenatal TEMA 2: Reeducação lumbopélvica na xestante TEMA 3: A reeducação abdominal na xestante TEMA 4: A reeducação perineal na xestante TEMA 5: Métodos de Fisioterapia Obstétrica no Período Prenatal TEMA 6: Técnicas fisioterápicas no traballo de Parto
UNIDAD TEMÁTICA 4: FISIOTERAPIA OBSTÉTRICA EN EL PERÍODO POSTNATAL	TEMA 1: Introducción ao programa de Fisioterapia Obstétrica Postnatal TEMA 2: Reeducação do Solo Pélvico postnatal TEMA 3: Reeducação abdominal postnatal TEMA 4: Prevención e reeducação das alxias vertebrais e da pelvis postnatal TEMA 5: Métodos de Fisioterapia Obstétrica no Período Postnatal
UNIDAD TEMÁTICA 5: COMPLICACIÓNS POSTPARTO	TEMA 1: A Incontinencia Urinaria TEMA 2: Prolapsos dos órganos pélvicos TEMA 3: A diástasis abdominal TEMA 4: Técnicas de Reeducação abdomino-perineal

Planificación

Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Prácticas de laboratorio	A5 A7 C6 C9	24	32	56
Proba práctica	A8 A9	3	3	6
Análise de fontes documentais	A2	9.5	9.5	19
Sesión maxistral	A1 A3 A8 A9 A12 A13 B1 B2 B3 B4 B5 C1 C3	26	39	65
Atención personalizada		4	0	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	prácticas en grupo no laboratorio para adquirir as habilidades e actitudes nos exercicios de respiración e relaxación na muller xestante. Adquirir as habilidades dos métodos fisioterápicos para antes e despois do parto.
Proba práctica	Esta metodoloxía implica a planificación e presentación dun programa de fisioterapia obstétrica pre ou postnatal dun caso clínico plantexado ó alumno/a
Análise de fontes documentais	Esta metodoloxía consistirá na análise crítica por parte do alumno de distintos artigos científicos, guías de practica clínica, documentos en formato video e determinadas páxinas web, a partir dos cales reflexionará acerca de aspectos relevantes da materia.
Sesión maxistral	Esta metodoloxía inclúe a asistencia á clase teórica impartida polo profesor, así como a participación do alumno/a en distintas actividades presenciais de aprendizaxe colaborativo -lectura e comentarios de textos, vídeos e imáxenes -debates en grupo sobre un tema específico -exposición de distintas temáticas por parte do alumno/a ós seus compañeiros/as

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	A atención personalizada inclúe realizar un seguemento de cada traballo do alumnado, coa fin de que alcance os obxetivos plantexados.
Sesión maxistral	No caso de "Alumnado con matrícula parcial ou dispensa académica" realízase un seguimento individualizado a través da plataforma moodle e da ferramenta TEAMS, facendo os diferente traballos tutelados de forma individual e cunha
Proba práctica	temporalización adaptada a cada caso concreto.
Análise de fontes documentais	

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Prácticas de laboratorio	A5 A7 C6 C9	evaluación continua, valorando no só asistencia á práctica senon tamén a súa participación de forma activa	30
Sesión maxistral	A1 A3 A8 A9 A12 A13 B1 B2 B3 B4 B5 C1 C3	Evaluación das distintas actividades do aprendizaxe colaborativo	20
Proba práctica	A8 A9	evaluación dos diferentes estudos de casos plantexados ó alumno	20
Análise de fontes documentais	A2	evaluación de las actividades de análisis crítico y reflexivo	30
Outros			

Observacións avaliación

A asistencia e participación nas clases prácticas e a entrega de casos clínicos son obrigatorias. Facilitarase a asistencia á aqueles alumnos/as con matrícula parcial ou deportistas profesionais permitíndolle asistir a aquel grupo práctico que máis se adapte ás súas necesidades.

Para obter a nota final da materia sumárase as porcentaxes dos traballos tutelados e casos clínicos (50%), da avaliación continua (20%) e da nota do exame tipo test (30%), sempre e cando a nota do exame tipo test sexa superior a 4 sobre 10.

A nota de aprobado na materia será a partir de 5 nunha escala de 10 puntos.

Prestarase especial atención ao control do plaxio, tanto en traballos tutelados como nos casos clínicos e no examen. O profesorado pode empregar ferramentas informáticas como o programa "turnitin". En caso de plaxio, o/a estudante será cualificado con ?suspense? (nota numérica 0) na convocatoria correspondente do curso académico, tanto se a comisión da falta se produce na primeira oportunidade como na segunda. Para isto, procederase a modificar a súa cualificación na acta de primeira oportunidade, se fose necesario.

A aqueles alumnos/as que teñan as mellores notas da clase e superen os 8,5 puntos nunha escala de 10, se lles podrá otorgar a nota de sobresáinte segú criterios del profesor.

Según criterios de excelencia, poderánse conceder 1 matrículas de honra por cada 20 alumnos ou fracción.

Fontes de información

Bibliografía básica

UNIDAD TEMÁTICA 1 : Estatuto del personal sanitario no facultativo de la Seguridad Social , capítulo 8º, sección 5º, artículo 70. (Boletín Oficial del Estado, de 28-4-1973)Estatutos Generales del Consejo General de Colegios de Fisioterapeutas Españoles . (Boletín Oficial del Estado, de 15-12-2001) Plan Integral de Atención a la mujer en Atención Primaria . Insalud 1998Real Decreto200/93 (Diario Oficial de Galicia, 1993)Martínez Rodríguez A, Martínez-Bustelo S. El programa de Educación maternal en el Sistema Público de Galicia. Rev Iber Fisioter Kinesiol. Volume 10, Issue 1, 1 January 2007, Pages 5-11 DOI: 10.1016/S1138-6045(07)73660-2UNIDAD TEMÁTICA 2 :Calais-Germain, B. El periné femenino y el parto. Barcelona: Los libros de la liebre de mayo, 2013Meldaña A, Ferri A, Martínez-Bustelo S. Anatomía del Suelo Pélvico y del tracto urinario inferior del hombre. En: Torres, M. Fisioterapia del suelo Pélvico. Manual para la prevención y el tratamiento en la mujer en el hombre y en la infancia. 1º Edición, Madrid: Panamericana 2022Walker, C. Fisioterapia en Obstetrícia y uroginecología. 2º edición. Barcelona: Elsevier Masson 2013UNIDAD TEMÁTICA 3 :Gasquet, B. Bien-être et maternité. Paris: Albin, 2012Mantle J. Physiotherapy in obstetrics and gynaecology. 2º edición. London: Buttherworth Heinemann 2019Torres, M. Fisioterapia del suelo Pélvico. Manual para la prevención y el tratamiento en la mujer en el hombre y en la infancia. 1º Edición, Madrid: Panamericana 2022Walker, C. Fisioterapia en Obstetrícia y Uroginecología. 2º edición. Barcelona: Elsevier Masson 2013UNIDAD TEMÁTICA 4:Gasquet, B. Bien-être et maternité. Paris: Alvin, 2012Mantle J. Physiotherapy in obstetrics and gynaecology. 2º edición. London: Buttherworth Heinemann 2019Martínez-Bustelo, S., Ferri-Morales, A., Corral-Gómez, L. et al. Transabdominal ultrasound to assess the displacement of the bladder base during abdominal and pelvic floor contractions in continent parous versus nulliparous women. Int Urogynecol J (2021). <https://doi.org/10.1007/s00192-021-04756-4>Martínez-Bustelo S. Postparto y Calidad de vida. En: Lópe-Villar C. Estudios multidisciplinares en la humanización del parto 2011 ISBN: 978-84-9749-471-7, págs 163-169Stephenson, G. Obstetric and gynecologic care in physical therapy. 2ª Edición. USA: SLACK incorporated, 2000 Torres, M. Fisioterapia del suelo Pélvico. Manual para la prevención y el tratamiento en la mujer en el hombre y en la infancia. 1º Edición, Madrid: Panamericana 2022Walker, C. Fisioterapia en Obstetrícia y uroginecología. 2º edición. Barcelona: Elsevier Masson 2013UNIDAD TEMÁTICA 5Bo K. Evidence-based physical therapy for the pelvic floor. Philadelphia: Churchill livingstone, 2014Laycock, J. Therapeutic management of incontinente and pelvis pain. London: Springer, 2007Martínez-Bustelo, S., Ferri-Morales, A., Corral-Gómez, L. et al. Transabdominal ultrasound to assess the displacement of the bladder base during abdominal and pelvic floor contractions in continent parous versus nulliparous women. Int Urogynecol J (2021). <https://doi.org/10.1007/s00192-021-04756-4>Meldaña A, Martínez-Bustelo S. Ferri Morales S. Fundamentos de la Ecografía en las disfunciones abdominoperineales. En: Torres, M. Fisioterapia del suelo Pélvico. Manual para la prevención y el tratamiento en la mujer en el hombre y en la infancia. 1º Edición, Madrid: Panamericana 2022Martínez-Bustelo S. Técnicas de tratamiento en las disfunciones del suelo pélvico. En: Walker, C. Fisioterapia en Obstetrícia y uroginecología. 2º edición. Barcelona: Elsevier Masson 2013

Bibliografía complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

BIOMECÁNICA/651G01009

CINESITERAPIA: BASES DO EXERCICIO TERAPÉUTICO/651G01013

FISIOTERAPIA NAS ALTERACIÓNS ESTÁTICAS E DINÁMICAS DO RAQUIS/651G01015

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Fisioterapia en Especialidades Clínicas III/651012304

Materias que continúan o temario

FISIOTERAPIA NAS DISFUNCIÓNS DO APARELLO LOCOMOTOR/651G01024

ECOGRAFÍA EN FISIOTERAPIA/651G01031

ESTANCIAS CLÍNICAS II/651G01036

Observacións

Para axudar a conseguir unha contorna inmediata sustentable e cumprir cos obxectivos estratéxicos do Plan Green Campus da Facultade de Fisioterapia, os traballos documentais que se realicen nesta materia poderanse solicitar tanto en formato papel como virtual ou soporte informático. De realizarse en papel, seguiranse na medida do posible as seguintes recomendacións xerais:- Non se utilizarán plásticos.- Realizaranse impresións a dobre cara.- Empregarase papel reciclado.- Evitarase a realización de borradores.

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías